

Gran Via de Carles III

Els noms dels carrers d'una ciutat o una vila sovint han estat els noms amb els quals els ha batejat el poble. En el cas del barri de les Corts trobem la Travessera, que recorda un camí molt concorregut pels traginers, o can Bruixa, o can Segala, que ret'la memòria històrica de dues masies. D'altres topònims urbans han vingut de la mà de les institucions municipals a vegades al costat del poble com en el cas de la Plaça de la Concòrdia, o del carrer de Joan Gamper, o de Dolors Masferrer, de ressonàncies llibertàries i republicanes. Però sovint els noms poden procedir de disposicions oficials ben allunyades dels interessos i les sensibilitats populars.

Ara i aquí ens referim a la Gran Via de Carles III que sense ser exclusiva del nostre barri hi juga un paper important i la denúncia popular d'aquest topònim barceloní ens obligaria a una mobilització coordinada amb d'altres barris de la ciutat.

Perquè la sensibilitat democràtica i independentista hauria de denunciar el nom d'aquesta Gran Via?

Carles III és conegut com un rei del que la història anomena el "despotisme il·lustrat". No hi ha res més contradictori que considerar il·lustrat el despotisme. En principi, el rei que bateja aquesta Gran Via fou un rei Borbó més, que regna entre 1759 i 1788, el qual tanmateix ha passat a la història com un rei "progressista" favorable a la modernització. Fill de Felip V i besnet de Lluís XIV és cert que l'interessaven les arts i la ciència.

Ara bé les accions del seu mandat foren:

- Increment de la pressió fiscal per intervenir en les guerres colonials d'Amèrica del Nord, la qual cosa li valgué, entre d'altres fets, la reincorporació de Menorca al Regne d'Espanya, però no la de Gibraltar.
- Les guerres colonials i no una voluntat reformadora per si mateixa el portaren a impulsar reformes centralitzadores destinades a poder augmentar la pressió fiscal: política de liberalització del comerç de cereals i del pa que comportà una pujada de preus sense precedents a expenses del poble, origen del motí d'Esquilache (1766).
- Els jesuïtes acusats de ser darrera del motí van ser expulsats del Regne (1767) i la monarquia ho fa aprofitar, paradoxalment, per substituir les seves escoles i augmentar la centralització espanyola en l'educació.

- La modernització econòmica del regne de signe centralitzador no va comportar cap mesura de transformació social, sinó reformes des de dalt sense tocar ni un pel l'aristocràcia rendista latifundista espanyola: decrets de mesures de repoblació a Sierra Morena amb catòlics alemanys i flamencs; liberalització del comerç amb Amèrica fins aleshores monopoli sevillà, amb la legalització del comerç català amb Amèrica, que tanmateix ja existia en forma il·legalitzada, i així obtenir una nova font d'ingressos fiscals (1778); promoció d'una indústria estatal que feia la competència a la producció menestral; creació d'un banc públic estatal destinat a controlar el sistema financer i de retruc a centralitzar recursos, entre altres coses, al servei de la modernització de Madrid; creació de la loteria per xuclar més recursos; continuïtat de la política radial de comunicacions de Felip V per fer de Madrid el quilòmetre zero; i dotació al Regne d'Espanya d'uns símbols d'identitat inexistents fins aleshores com l'actual bandera espanyola procedent de la combinació de colors de la marina mercant d'hegemonia catalana, d'aquí que es pugui considerar que la roja y gualda va manllevar els colors de l'antiquíssima (segle XII) bandera catalana.
- A nivell de reforma de costums s'ha considerat "progressista" les reials cèdules de 1782 i 1788 que sota pressió dels xuetes mallorquins va promoure una reforma de costums, més encaminades a aprofitar els subdits d'origen jueu en serveis militars de terra i mar que a liquidar qualsevol discriminació, que en termes efectius continuà. I s'ha considerat "progressista" la pragmàtica dels gitanos de 1783 que preveia nivells d'igualtat a canvi que abandonessin la forma de vestir, l'ús de la llengua romaní en públic i les formes de vida nòmada.
- Allò que sobretot converteix Carles III en un rei enemic dels catalans, a part de les mesures econòmiques i administratives centralitzadores que els van afectar també directament, són les reials cèdules de 1768, de 1770 i de 1772 que seguint les pautes generals borbòniques posteriors a 1714 establiren l'obligació de l'ensenyament escolar "únicamente en lengua castellana" i l'obligació que "todos los mercaderes y comerciantes mayoristas y al menudeo traigan los libros de contabilidad en castellano". De l'ofensiva contra el català de Carles III se'n ressentí tota la vida catalana escrita: notarial, escolar, industrial i comercial.

Enaltir aquest rei amb el seu nom en una gran via, és un escarni per a tots els catalans vinguin d'on vinguin.